

Sygn. akt : VU 450/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 8 lutego 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 450/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 08 lutego 2013 r. w sprawie (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy B. K. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu decyzji organ emerytalny wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania przedmiotowego świadczenia. Wprawdzie w dacie złożenia wniosku o przyznanie emerytury osiągnął stosowny wiek emerytalny, udowodnił ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, to jednak zdaniem organu emerytalnego na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił żadnego okresy pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudniony w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ubezpieczony nie przedłożył bowiem żadnego dokumentu, z którego wynikałoby, że do dnia 31 grudnia 1998 r. świadczył pracę, o której mowa w cytowanym rozporządzeniu.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył wnioskodawca B. K. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu środka zaskarżenia domagał się zaliczenia do stażu pracy warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...)we W.od 15 listopada 1971 r. do 31 marca 1975 r. argumentując, iż w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace, o których mowa w Wykazie A dział XIV poz. 24 stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. Sprawował bowiem dozór inżyniersko-techniczny nad robotami wodno-kanalizacyjnymi, budową rurociągów w głębokich wykopach, pracami maszynistów

ciężkich maszyn budowlanych, pracami zbrojarskimi, betoniarskimi oraz przy spawaniu elektrycznym i gazowym. Wskazał, iż tego rodzaju prace świadczył również w okresie zatrudnienia z Związku (...)we W.od 01 kwietnia 1975 r. do 29 lutego 1976 r. oraz w (...)Zarządzie (...)we W.pełniąc obowiązki inspektora kontroli technicznej oraz kierownika inspektoratu, gdzie m.in. sprawował dozór inżynieryjno-techniczny w terenie nad utrzymaniem cieków i budowli wodnych na ciekach. Wywodził ponadto, iż w okresie zatrudnienia we wskazanym przedsiębiorstwie od 01 września 1982 r. do 30 listopada 1987 r. wykonywał prace na torach wodnych i łowiskach morskich, tj. prace wskazane w Wykazie A dział VIII poz. 7 będącego załącznikiem do cytowanego rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. K., urodzony w dniu (...)w dniu (...)ukończył 60 lat. Na dzień 01 stycznia 1999 r. udowodnił 31 lat, miesiąc i 19 dni okresów składkowych. Na dzień złożenia wniosku o przyznanie emerytury, tj. 28 stycznia 2013 r. nie był członkiem otwartego fundusze emerytalnego.

/bezsporne/

W okresie od 15 listopada 1971 r. do 31 marca 1975 r. B. K.był zatrudniony na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...)Przedsiębiorstwie (...)we W.na stanowisku inżynier budowy-stażysta oraz kierownik budowy. Do jego obowiązków należał nadzór nad budową rzek na terenie kilku budów, na których odbywała się budowa rurociągów w wykopach głębokich, wykonywano prace betoniarskie, zbrojarskie, prace przy układaniu rurociągów doprowadzające wodę ze stacji przepompowni do pól irygacyjnych oraz prace porządkowe w postaci oskarpowania, wysiewu trawy i prace wykończeniowe. W tym czasie B. K. sprawował bezpośredni nadzór nad pracą kopaczy, elektryków, mechaników, operatorów sprzętu ciężkiego, kierowców samochodów i hydraulików. Wnioskodawcy podlegali również nieliczni majstrowie.

Dowód: - wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:52:55-01:21:53;

- akta osobowe: świadectwo pracy z dnia 16.03.1987 r., k. 15.

W okresie od 01 kwietnia 1975 r. do 29 lutego 1976 r. B. K. był zatrudniony na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy w Związku (...)we W.na stanowisku kierownika budowy. W tym czasie odpowiadał za stan techniczny cieków i rowów na terenie powiatu (...), kierował budowami w różnych miejscowościach. Na budowach nie zatrudniano majstrów.

Dowód: - wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:52:55-01:21:53;

- akta osobowe: świadectwo pracy z dnia 01.03.1976 r., k. 16.

B. K. od 01 marca 1976 r. jest zatrudniony na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...)Zarządzie (...)we W.. W okresie od 01 marca 1976 r. do 31 grudnia 1977 r. wnioskodawca pracował na stanowisku inspektora kontroli technicznej, od 01 stycznia 1978 r. do 31 lipca 1982 r. na stanowisku starszego inspektora kontroli technicznej, od 01 sierpnia 1982 r. do 30 listopada 1987 r. na stanowisku inspektora nadzoru, zaś od 01 grudnia 1987 r. do 30 czerwca 2007 r. jako kierownik inspektoratu.

Przedmiotem działalności Zarządu (...) była regulacja rzek i zbiorników, a także budowa urządzeń wodnych na zbiornikach i rzekach. Zarząd ten dzielił się na ok. 10 inspektoratów terytorialnych, które zajmowały się bezpośrednio budową zbiorników. Na zbiorniku S., który polegał bezpośrednio inspektoratowi L.pracował kierowca, elektryk oraz konserwator budowli hydrotechnicznych (zasuw, śluz, klap), a także kilku pracowników fizycznych. Pracownicy zajmowali się konserwacją urządzeń, zapór, pracami naprawczymi, zaś w okresie letnim dodatkowo wykonywali prace porządkowe oraz prace polegające na koszeniu trawy wokół zbiornika. Bezpośredni nadzór nad pracami tych osób sprawował kierownik zbiornika. Inspektoratowi w L.podlegały również m.in. zbiorniki w D., suche zbiorniki

w Ś., B.i K.oraz rzeki. Zbiornik w D., podobnie jak zbiornik S.obsługiwało czterech pracowników. Suchy zbiornik wykorzystywany był w czasie powodzi do zatrzymywania wody. Obsługiwał go jeden pracownik, operator zapory. Do jego obowiązków należało utrzymanie urządzeń na tym zbiorniku oraz dbałość o porządek na terenie zbiornika. Utrzymanie brzegów zlecane było firmom zewnętrznym, nad którymi nadzór sprawował kierownik inspektoratu.

W okresie zatrudnienia na stanowisku inspektora kontroli technicznej oraz starszego inspektora kontroli technicznej wnioskodawca pracował przy budowie zbiornika wodnego S.. W tym okresie odpowiadał za nadzór nad budową hydrotechniczną i podlegał kierownikowi inspektoratu. Po ukończeniu budowy zbiornika, w 1978 r. inspektorat przekształcił się w inspektorat eksploatacji.

W okresie zatrudnienia na stanowisku inspektora nadzoru wnioskodawcy nie podlegał żaden pracownik. B. K. w imieniu inwestora nadzorował wykonanie prac przez firmy zewnętrzne, które dysponowały własnym zapleczem technicznym oraz pracownikami. Były to prace związane z regulacją rzek i budową zbiorników wodnych. Wnioskodawca sprawował nadzór nad ok. 40 budowami w skali roku.

Wnioskodawcy, w okresie zatrudnienia na stanowisku kierownika inspektoratu podlegała sekretarka, kierownicy poszczególnych zbiorników oraz inspektorzy nadzoru branżowi, Kierownicy, w imieniu i na polecenie kierownika inspektoratu wykonywali obowiązki z zakresu nadzoru nad pracownikami w poszczególnych jednostkach. Kierownik odpowiadał za utrzymanie w stanie technicznym 3 zbiorników mokrych w S., D.i M.oraz 3 zbiorników suchych w Ś., K.i B.oraz za prace wykonane na rzekach w zlewni rzeki B.i rzeki K.. Oprócz tego B. K.wykonywał prace związane z przygotowaniem dokumentacji, rozliczaniem umów, oraz odbywał wyjazdy do W.w związku z rozliczeniami budów.

Dowód: - wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:52:55-01:21:53;

- zeznania świadka W. D.: 00:04:34-00:33:49;

- zeznania świadka J. K.: 00:33:49-00:52:55;

- akta osobowe: umowa o pracę z dnia 01.03.1976 r., k. 31;pismo z dnia 03.11.1987 r., k. 56; pismo z dnia 04.02.1978 r., k. 34; (...) k. 45;

- akta ubezpieczeniowe: karty stanowiskowe, k. 6-7, 10-18.

W dniu 28 stycznia 2012 r. B. K. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

/bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy B. K. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o

których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z dyspozycji § 4 ust. 1 cytowanego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń istnieje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia w przypadku braku odmiennych regulacji ustawowych w tym przedmieciu. Dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może on przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, iż w dacie złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury wnioskodawca ukończył 60 lat, zaś na dzień 01 stycznia 1999 r. udowodnił wymagane okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 31 lat, miesiąca i 19 dni. Nie przystąpił również do otwartego funduszu emerytalnego.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiadał staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy argumentował bowiem, iż ubezpieczony nie przedstawił żadnego dokumentu, z którego wynikałoby, iż w okresie aktywności zawodowej wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. B. K. wywodził natomiast, iż prace w szczególnych warunkach stypizowane w wykazie A dziale XIV poz. 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) wykonywał w okresie od 15 listopada 1971 r. do 31 marca 1975 r., od 01 kwietnia 1975 r. do 29 lutego 1976 r., tj. w okresie zatrudnienia w (...)Przedsiębiorstwie (...)we W., w Związku (...)we W., a ponadto w okresie zatrudnienia w (...)Zarządzie (...)we W. na stanowisku inspektora kontroli technicznej i kierownika inspektoratu. Wywodził ponadto, iż będąc zatrudnionym w (...)Zarządzie (...)na stanowisku inspektora nadzoru wykonywał prace wskazane w dziale XIV pod. poz. 24 prace wskazane w dziale VII poz. 7 pkt. tego wykazu (prace na torach wodnych i łowiskach morskich).

Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Uwzględnieniu nie podlegał okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...)Zarządzie (...)we W. od 01 sierpnia 1982 r. do 30 listopada 1987 r. na stanowisku inspektora nadzoru. Warunkiem zakwalifikowania określonych prac jako prac wymienionych w dziale XIV poz. 24 w wykazie A jest to, aby ubezpieczony bezpośrednio wykonywał czynności dozoru, przy czym prace te muszą być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (tj. prace w warunkach szczególnych). Praca określona w dziale XIV poz. 24 wykazu A, nie musi polegać na stałym przebywaniu w szkodliwych warunkach. Istotne jest jednak, by dozór był wykonywany bezpośrednio, tj. by czynności te polegały na bezpośrednim strzeżeniu

prawkłowego toku pracy i bezpieczeństwa podległych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., sygn. akt II UK 31/09).

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, iż w okresie od 01 sierpnia 1982 r. do 30 listopada 1987 r. wnioskodawca nie wykonywał pracy określonej w dziale XIV poz. 24 wykazu A, bowiem nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad pracownikami. Jak wynikało z zeznań świadka J. K., po zakończeniu budowy zbiornika wodnego S., inspektorat budowy przekształcił się w inspektorat eksploatacji. W tym okresie do obowiązków osoby zatrudnionej na stanowisku inspektora nadzoru, a więc wnioskodawcy należał nadzór inwestorski nad pracami, które realizowały firmy zewnętrzne o odrębnej infrastrukturze. Wnioskodawca wyjaśnił przy tym, iż w spornym okresie nie podlegali mu żadni pracownicy, zaś jego obowiązki sprowadzały się do nadzorowania firm zewnętrznych w imieniu inwestora, co znalazło odzwierciedlenie w zakresie obowiązków sprecyzowanym w karcie stanowiskowej wnioskodawcy. W ocenie Sądu wnioskodawca uczestnicząc w takich czynnościach jak odbiór robót czy prowadzenie przeglądów zbiorników, które należą do szeroko pojętej reprezentacji interesów inwestora, nie wykonywał pracy polegającej na strzeżeniu prawidłowego toku pracy i bezpieczeństwa podległych pracowników.

Zdaniem Sądu charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie nie podlegał również zakwalifikowaniu jako prace na torach wodnych i łowiskach morskich wskazane w dziale VIII poz. 7 pkt. Wykazu A. Stan faktyczny nie dał bowiem podstaw do ustalenia, iż miejscem wykonywania pracy przez B. K. były wskazane miejsca.

W ocenie Sądu zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach nie podlegał również okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierownika inspektoratu (od 01 grudnia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r.).

Jak wynikało z zeznań świadków W. D. wnioskodawca, jako kierownikowi inspektoratu sprawował kontrolę nad pracownikami zbiorników podległych inspektoratowi i sprawował nadzór nad pracami, które były wykonywane na rzekach w zalewni B.i K.. Istotne jest jednak, że kontrolę nad pracownikami zatrudnionymi we wskazanych jednostkach wnioskodawca realizował za pośrednictwem inspektorów nadzoru określonych specjalności i to oni, a nie wnioskodawca wykonując czynności na polecenie kierownika inspektoratu sprawowali bezpośredni nadzór nad prawidłową organizacją pracy. Skoro zatem, z uwagi na brak bezpośredniości w sprawowaniu kontroli i dozoru przez wnioskodawcę, nie był on narażony na czynniki istniejące na stanowiskach pracy pracowników zatrudnianych w przedsiębiorstwie, która to okoliczność współdecyduje o możliwości zakwalifikowania tego rodzaju pracy do pracy w warunkach szczególnych należało uznać, iż praca wykonywana przez B. K. w okresie od 01 grudnia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku kierownika inspektoratu nie była pracą w warunkach szczególnych wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nawet gdyby przyjąć, iż wnioskodawca sprawował bezpośredni nadzór nad pracownikami jednostek podległych inspektoratowi, to uwagę zwraca, iż istotną część obowiązków tych pracowników stanowiły, obok prac kwalifikowanych jako prace w szczególnych warunkach prace związane z koszeniem traw oraz zbieraniem śmieci na terenach wokół zbiorników. W konsekwencji wnioskodawca nie sprawowałby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Na marginesie należało zauważyć, iż wprawdzie z treści materiału dowodowego wynika, iż wnioskodawca był zatrudniony na wskazanym stanowisku do 30 czerwca 2007 r., jednak cenzura czasowa określona w art. 184 ustawy emerytalnej umożliwia rozpatrywanie okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które przypadają przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed dniem 01 stycznia 1999 r.

Z uwagi na fakt, iż pozostałe okresy zatrudnienia w łącznym wymiarze 10 lat, 10 miesięcy i 16 dni, których uwzględnienia do pracy w warunkach szczególnych domagał się wnioskodawca są niewystarczające do przyznania spornego świadczenia, Sąd pominął rozważania w tym przedmiocie uznając je za zbędne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie B. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.z dnia 08 lutego 2013 r.